

HIFZI TOPUZ

*Şanlı Kanlı
Yıllar* Osmanlı'da III. Murat
ve III. Mehmet Dönemi

Remzi Kitabevi

Başlıca Ödülleri:

Sertel Demokrasi Ödülü (1998), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Basın Özgürlüğü Ödülü (2003), Lions Kulüpleri Federasyonu Atatürk Barış Ödülü (2004), Osmangazi Üniversitesi Onursal Doktora Ödülü (2005), Orhan Kemal Roman Armağanı (2007), Uluslararası İletişim Araştırmaları Birliği 50. Yıl Ödülü (Paris, Unesco, 2007), Aydınlanma Onur Ödülü (2012-Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği), Lubumbashi İletişim Fakültesi onursal doktora unvanı (2013), Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kültür Hizmeti Onur Ödülü (2014), Galatasaraylılar Derneği Onur Ödülü (2014).

HIFZI TOPUZ

*Şanlı Kanlı
Yıllar* Osmanlı'da III. Murat
ve III. Mehmet Dönemi

Roman

Remzi Kitabevi

ŞANLI KANLI YILLAR / Hıfzı Topuz

© Remzi Kitabevi, 2017

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Editör: Mecit Demir – Öner Ciravoglu
Kapak: Ömer Erduran
Çizim: Nezh İzmiroğulları

ISBN 978-975-14-1772-5

BİRİNCİ BASIM: Mart 2017

ÜÇÜNCÜ BASIM: Mart 2017

Kitabın her basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 4783

İçindekiler

Başlarken, 7

BİRİNCİ BÖLÜM

*Venedik'ten, Manisa'dan,
Budin'den*

Venedikli Safo Manisa Sarayı'nda, 9; Şehzade Murat'ın Gençliği, 17; Enderunlu Şakir Efendi, 20; Budinli Muzaffer Emre, 28; Şehzadeler Savaşı, 35; Safo, Şehzadeye Sunuluyor, 41; Kıbrıs'ta Osmanlılar, 49; Tunus'ta Osmanlılar, 51; II. Selim'in Ölümü, 53

İKİNCİ BÖLÜM

*III. Murat, Safiye Sultan
ve Üç Yüz Cariye*

III. Murat Tahta Çıkıyor, 59; Sokollu Mehmet Paşa, 62; Cinsel Güçsüzlük, 67; Tarihin En Şanlı Sünnet Töreni, 69; Rüşvet ve Yolsuzluklar, 74; Haremağalarından Dayak Yiyen Sadrazam, 80; Yerlerde Vezir Kellesi, 83; Falcı Şeyh Şuca, 87; Muzaffer Emre'nin Mutlu Günleri, 90; Sultansuyu'nda Kır Sefası, 92; Kırk Yıl Sonra Aileden Haberler, 96; Nurbanu Sultan'ın Son Yılları, 98; Kahve, Tütün ve Şarap, 102; Yobazlar Rasathaneyi Yıkıyorlar, 105; Özdemiroğlu Osman Paşa, 109; Koca Sinan Paşa, 115; III. Murat'ın Ölümü, 117; Maymunların İdamı, 124

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
*III. Mehmet, Yeniçeriler
ve Celali İsyamları*

Padişah On Dokuz Kardeşini Boğduruyor, 127; Ferhat Paşa, 130; Yeniçeriler, 135; İşler Kötüye Gidiyor, 140; Haçova Zaferi, 142; Kölelerin Çilesi, 154; Padişah Oğlunu Boğduruyor, 161; Hadım Hasan Paşa'nın İdamı, 166; Kira Kadın, 171; Kaniye Kalesi, 175; Celali İsyamları, 178; Muzaffer Emre'nin Sonu, 188; III. Mehmet'in Ölümü, 193; Safiye Sultan'a Veda, 195; Yuvaya Dönüş, 198

Teşekkür, 205

Seçme Kaynakça, 207

Başlarken

Şanlı Kanlı Yıllar'da Osmanlı tarihinin 1574-1603 arasındaki bir dönemini yansıtmaya çalıştım. Bu dönem III. Murat'la III. Mehmet'in saltanatlarına rastlıyor. Birincisinin saltanatı yirmi bir yıl sürüyor, ötekinin de dokuz yıl...

Çok önemli ve kanlı olaylar yaşanmış o yıllarda... Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşe geçmesine tanık oluyoruz. Bir yanda padişahların öz kardeşlerini boğdurmaları; sadrazamların, serdarların idamları, öte yanda ele geçirilen ülkelerde yağmacılıklar, yolsuzluklar, rüşvetin egemenliği, kölelik düzeni, adaletsizlikler, baskılar, eşitsizlikler, halkın ezilmesi, haremağaları, cariyelerin çilesi, Celali İsyanları...

Son büyük zaferlerden sonra büyük yenilgiler ve çöküntülerin başlangıcı...

Bu olayların kahramanlarını gerçeklere uygun olarak anlatmaya çalıştım. Sayısız tarih kitabından yararlandım ama ikincil kişilerin serüvenleri genelde kurmacaya dayanıyor. Yani tarihe sadık kalarak zaman zaman kurmaca ile olayları tarihsel bir roman biçimine dönüştürdüm.

Bu dönemi aydınlığa çıkartırken bu günlere kadar süregelen bazı kötü geleneklerimizin köküne uzanmış oluyorum.

BİRİNCİ BÖLÜM

Venedik'ten, Manisa'dan, Budin'den

Venedikli Safo Manisa Sarayı'nda

Korfu Valisi Baffo göreve giderken eşini ve çocuklarını Venedik'te bırakmıştı. Zaten onlar da pek acele etmiyorlardı. Hepsinin bütün yakınları ve dostları Venedik'teydi. Ne var ki bir süre sonra Korfu'ya gitmek zorundaydılar.

Sadece valinin 12-13 yaşlarındaki şirin ve güzel kızı Safo, annesini ve kardeşlerini beklemeden Korfu'ya gitmek istemiş, kimse de ona karşı çıkmamıştı.

Safo'nun bindiği teknenin forsaları küreklere asıldılar, yelkenler açıldı; tekne, Adriyatik Denizi'nde kıyı kıyı yol almaya başladı. Her şey yolundaydı. Önce Ravenna açıklarından geçtiler, sonra Rimini ve Ancona kıyılarını izlediler, Pescara Limanı'ndayken rüzgâr durdu, orada gecelediler.

Ertesi gün tatlı bir esinti vardı, demir alıp Bari'ye uzandılar. Yine her şey yolundaydı. Daha sonra Brindizi açıklarından İyonya Boğazı'na yelken açtılar. Boğazın karşı kıyıları Arnavutluk ve güneyde de Yunanistan'dı... Korfu Adası o kıyıların biraz aşağısındaydı. Adanın o zamanki adı Corflos ya da Coreyra idi.

Yolculuğun en sakıncalı yeri de İtalya kıyıları ile Korfu arasındaki geniş boğazdı. Türk korsanları zaman zaman açıklarda pusuya yatarak saldıracakları tekneleri beklerlerdi.

Venedik teknesinin kaptanı bu tehlikeyi çok iyi bildiği için her zaman tetikte olurdu.

10 İşte tam o sırada güneyden üç korsan kadirğasının onlara doğru pupa yelken ilerlediğini gördüler.

Forsalar küreklere asıldılar, yolcular panik içindeydi, kaptan ve tayfalar kurtuluş umutlarını yitiriyorlardı. Kadirğalardan birkaç pare top atıldı. Amaç; Venedik teknesini batırmak değil, korkutmaktı... İtalya kıyıları çok uzaklarda kalmıştı.

Venedik teknesinin kaptanı yelkenleri indirmek zorunda kaldı. Forsalar ellerini küreklere çektiler. Tekne kuşatılmıştı. Korsanlar, Venedik teknesine borda ederek bir anda güverteye atladılar. Kadınlar haykırıyor, ağlaşıyor, çocuklar gözleri faltaşı gibi açılmış, korku içinde gizlenecek delik arıyorlardı. Safo da çılgına dönmüştü.

Artık ne yapsalar boşunaydı. Gözleri kararmış korsanlar teker teker kaptanı, tayfaları, yolcuları yakaladılar. Forsalara dokunmadılar. Onlar için nasılsa kurtuluş yoktu. Tekne kimin eline geçerse geçsin onlar yine küreklere başında kalacaklardı.

Safo herhalde teknenin en güzel kızıydı. Ağlamaktan gözleri kan çanağına dönmüştü. Korsanlar onu incitmeye özen gösteriyorlardı.

Venedik teknesi, kadirğalardan birine halatlarla bağlanarak yedeğe alındı. Yelkenler açıldı, forsalar yine küreklere asıldılar. Bu kez hedef, Korfu Adası değil, Anadolu kıyılarıydı. Sert bir rüzgâr esiyor, yelkenler gerildikçe geriliyordu.

Kadirğalar son hızla güneye uzandılar. Mora Adası'nın batısından, sonra da güneyinden geçtikten sonra Girit Adası'nın kuzeyinden pupa yelken doğuya geçtiler. Ufuklarda seçilen Ege adalarının güneyinden geçerek ertesi sabah İzmir Limanı'na demir attılar. Venedikli esirler sandallara bindirilerek teker teker karaya çıkarıldılar.

Esir kadınların ve kızların en güzelleri saraya, şehzadelere, vezirlere, sancakbeylerine hediye edilecek, ötekiler esir pazarla-

rında satılacaktı. Bu iş korsanlar için önemli bir gelir kaynağıydı. Kaptan, kızların en güzeli Safo'yu gözüne kestirmişti. Onu Manisa'da Ferhat Paşa'nın sarayına gönderdi.

Safo, uğradığı felaketin korkunçluğunu anlamış, dehşet içinde kıvranıyordu. Ferhat Paşa'nın sarayında kendisine dostça kucak açtılar. Safo, cariyelik yıllarının acemilik dönemini orada geçirdikten sonra 1563 yılında Manisa'da sancakbeyi olan Şehzade Murat'a sunuldu.

Şehzade Murat'ın annesi, II. Selim'in kadınlarından Nurbanu Sultan da Venedikliydi, oğlu Murat'a çok düşküdü. Ondan ayrılmak istemeyerek Manisa'ya gelip yerleşmişti. Safo'nun Manisa'ya geldiğini öğrenince onu yanına çağırttı ve Venedikli kızı sevgiyle karşıladı. Aralarında İtalyanca konuştular. Nurbanu Sultan şöyle dedi:

“Hiç üzülme kızım! Yerinden, yurdundan, anandan, babandan ayrı düştün; biliyorum, bunlara katlanman zor olacak. Ama gözün arkada kalmasın, ben burada sana gurbet acısı çekirtmeyeceğim, öz kızım gibi davranacağım, her derdine derman olacağım. Çeşitli yollarla anana-babana haber ulaştırmaya çalışacağız. Onlardan da haber alacaksın. Seni yakın bir zamanda oğlum Şehzade Murat'ın hizmetine vereceğim, onun cariyesi olacaksın. Bu cariyelik sana yeni ufuklar açabilir. Oğlum senin gibi tatlı ve güzel bir dilberi nereden bulacak? Belki yarın sen de çocuk sahibi olur, cariyelikten kurtulursun.” Bu arada Safo'nun adı Safiye'ye çevrildi.

Safiye garip duygular içindeydi, şehzadeye sunulması ne inatılmaz bir olaydı. Nurbanu Sultan'ı dinlerken gözyaşlarını tutamadı.

“Hayır!” dedi. “Ben ne cariyelik istiyorum ne de sultanlık. Ben anlı şanlı Korfu Valisi Baffo'nun kızıyım, öyle kalmak istiyorum. Bütün sevdiklerim Venedik'te... Sarayda, sultanlıkta gözüm yok!”

Nurbanu Sultan, Safiye'yi ne kadar teselli etmeye çalıştıysa

da genç kızın hıçkırıkları durmuyor, inim inim inliyordu. Bir süre sonra;

“Bak kızım,” dedi. “Ben de bu saraya cariye olarak girdim ama sonra şehzadeden bir oğlum olunca cariyelikten kurtuldum. Şehzadenin eşi oldum. Eşim Selim Efendi, şimdi babası Kanuni Sultan Süleyman’ın yanında, seferde... Ben sancakbeyi olan oğlum Murat’la burada kalıyorum. Allah gecinden versin ama yarın padişah hazretlerine emr-i hak vuku bulursa (padişah ölürse) eşim Selim Efendi tahta çıkacak, ben de hünkâr karısı olacağım. Yarın senin önünde de bu yollar açılabilir.”

Nurbanu Sultan ne derse desin Safiye’nin gözyaşları durmuyordu. Sonunda Nurbanu Sultan, genç kızı cariyeler dairesine götürdü. Oradaki kapı yoldaşları arasında İtalyanca bilenler de vardı, Safiye’ye sevgiyle kucak açtılar.

Safiye artık yavaş yavaş Manisa Sarayı’na alışıyordu. Haremde kendine yeni dostlar bulmuştu. Nurbanu Sultan da onu hiç ihmal etmiyordu. Bir gün ona;

“Bak kızım,” dedi. “Ben de artık sana Safo değil, Safiye diyeceğim.”

“Peki, ben size ne diyeceğim?”

“Mamma diyebilirsin!”

Artık ana-kız gibiydiler. Safiye birkaç gün sonra Nurbanu Sultan’a;

“Mamma,” dedi. “Bu sizin haremde kadınların çeşitli dereceleri var. Kimine odalık diyorlar, kimine cariye, kimine usta... Hiç anlamıyorum.”

“Bak dinle! Haremde alt düzeyde cariyeler yer alır. Bunların güzel ve akıllı olanları kısa zamanda üst basamaklara yükselirler. Kimine kalfa denir, kimine usta, kimine odalık... Topkapı Sarayı’nda da kimine ikbal, kimine haseki, en tepede olanlara da kadınefendiler, denir. Onların üstünde de padişahın annesi valide sultan yer alır.”

“Peki mamma, bütün bu kızlar nereden gelirler?”

“Haremdeki kızlar, savaşlarda ele geçirilen yeni ülkelerden veya akın yapılan yerlerden alınıp, köle tüccarlarınca pazara çıkarılır. Gürcü, Çerkez, Abaza, Boşnak, Sırp, Ukraynalı ve Rus kızlar vardır. Bir bölümü sarayın adamlarınca satın alınır, bir bölümü de paşalar tarafından alınıp padişaha sunulur.”

Safiye burada iyi bir öğretimden geçti ve saray halkına nasıl davranacağını, Müslümanlığın kurallarını öğrendi. Haremin yaşlı ve deneyimli kalfaları ona zarafet, terbiye ve kadınlık dersleri verdi. Bir cariye ancak bu bilgileri edindikten sonra şehzadenin huzuruna çıkarılıyordu. Eğer şehzade o cariyeyi beğenirse, haremağasından kızı o gece odasına getirmesini isterdi. Yani şehzadenin yatağına girmek öyle kolay bir iş değildi.

“Peki mamma, odalık kimlere denir?”

“Vezirlerin, paşaların, kethüdaların, yani sadrazam yardımcılarının saraylarında da odalıklar vardır. Padişahın en çok beğendiği cariye hasodalık olur. Padişah bir cariyeyi çok beğeniyorsa onu kızlarağasına bildirir, o da cariyeyi yıkatır, saçlarını ördürür, temiz çamaşırlar giydirir ve hünkâra sunar.

Odalık, hünkârın odasına yerde sürünerek girer; yatağa kadar ilerler. Padişah ses çıkarmazsa odalık yatağa uzanır ve kendini hünkârın kollarına bırakır.

İşte bu duruma erişen kızlara odalık denir. Hünkârın sarayında birçok odalık bulunur, hünkâr da her akşam hangi odalığı beğenirse onu yatağına alır. Eğer padişah bir odalıktan bıkarsa ya da cinsel bakımdan aralarında uyumsuzluk olursa, odalık çıkarılarak uzaklaştırılır, yani ünlü biriyle evlendirilir ve saraydan uzaklaştırılır. Padişahın ilgisini çekmeyen cariyeler, kalfalar ve ustalar da beş yıl hizmetten sonra saraydan atılabilirler. Yani azat edilirler. İçlerinden bazıları azatnameyi aldıktan sonra saraydan ayrılmak istemezlerse azat kâğıdını yırtar sarayda kalırlar. Yaşlanan cariyeler eski saraya, düşkünler sarayına gönderilirler.”

“Anneciğim, kafamı karıştırdınız. Bunları öğrenmek için acele etmiyorum.”

Safiye yavaş yavaş harem hayatına alışmaya başlamıştı. Türkçeyi de ilerletiyordu. Ama yine akli vatanındaydı, hiçbir şey onu kolay kolay avutamıyordu.

14

Saraya gelişinden 5-6 ay sonra Nurbanu Sultan, Safiye'ye harem yaşamından ne ölçüde hoşnut olduğunu sordu. Safiye de;

“Hayır anneciğim,” dedi. “Bir türlü alışamıyorum. Benim aklım hâlâ Venedik'te... Bütün yakınlarım ve arkadaşlarım orada kaldı. San Marco Meydanı'nı, kanalları, gondolları, kürekçileri, köprüleri, gondolcuların şarkılarını nasıl unuturum? Anılarım beni bir an yalnız bırakmıyor. Arkadaşlarım kim bilir ne oldu?”

“Çok arkadaşın var mıydı oralarda?”

“Olmaz olur mu? En sevdiğim arkadaşım Roberto bir gün beni dudaklarımdan öpmeye kalkmıştı. ‘Cretino!’ diye haykıarak suratına bir tokat indirmiştim. Arkadaşlarım ona ‘Cretino!’ diye ad taktılar. Roberto da bana ‘İmbecile’ (budala) diyordu. Ama ötekiler bana ‘İmbecile’ değil, ‘Bella bambino’ (güzel kız) diye takılıyorlardı.

San Pietro Kilisesi'nin korosunda şarkı söylüyordum. Pazar günleri ayinlere gidiyorduk. Kiliseden çıkar çıkmaz sokaktaki satıcılardan ‘gelati’ (dondurma) alıp yalaya yalaya dolaşıyorduk. Kimse bize yan gözle bakmıyor, yadırgamıyordu.

Aşçımız Carlo harika spagettiler, pizzalar hazırlıyordu. Soframızda proşuttolar (domuz şarküterileri) vino rossolar (kırmızı şaraplar), çeşit çeşit peynirler, parmesanlar, provoloneler hiç eksik olmazdı. Festival günleri de yüzlerimize maskeler geçirip, ne maskaralıklar yapmazdık?”

“Haklısın Safiye, ben de o günleri hiç unutmadım. Ama buraya alışmamız gerek. Alışamazsak çok mutsuz oluruz.”

“Ben de çok mutsuzum işte!”

Bahar gelmiş, havalar iyice ısınmış, ağaçlar çiçek açmıştı. Bazı günler cariyeler, saray arabalarıyla haremağalarının eşliğinde

de kentte ufak gezintilere çıkıyorlardı. Halk onlara yaklaşmıyor ve yol kenarlarından şaşkın şaşkın onları izlemekle yetiniyordu

Nurbanu Sultan ile III. Murat'a sunulan Safiye'nin yaşadığı Manisa aslında çok eski bir kentti. Tarihi M.Ö. 2000 yıllarına dayanıyordu. Birçok Anadolu kavmi buradan geçmişti. Bir zamanlar burada Frigler oturmuşlar, 7. yüzyılda Magnetler buraya Magnesie adını vermişler. Manisa'nın adı işte buradan kaynaklanıyor. Manisa bir süre Lidyalıların elinde kalmış, ardından da Persler'in. Büyük İskender, Romalılar ve Bizanslılar oraya egemen olmuşlar. Onların ardından da Selçuklular, Saruhanlılar, sonra da Osmanlılar. Yıldırım Bayezid burayı ele geçirmiş, Çelebi Mehmet de geliştirmiş. Manisa böylece büyük bir önem kazanınca burası sancakbeyliğinin merkezi olmuş. Buraya bir saray-ı amire yaptırmışlar ve o saray sancakbeyliğine atanan şehzadenin ikametgâhı durumuna getirilmiş. Manisa artık büyük bir kent sayılıyordu.

Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Selim Efendi Manisa'ya sancakbeyi olarak atanınca eşi Nurbanu Sultan'ı Manisa Sarayı'na yerleştirmiş ve oğlu Murat'ı 1546 yılında Bozdağı Yaylası'nda doğurmuştu.

Osmanlılar, kaleyi büyük bir direnişle karşılaşmadan ele geçirmişlerdi. Kentte zaman zaman büyük şenlikler yapılıyor ve kaleden toplar atılıyordu. Kalenin içinde bir de zindan olduğu anlatılıyordu. Kentte yalnız Müslümanlar değil, Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler de yaşıyordu. Onlar nüfusun yaklaşık onda birini oluştuyordu.

Manisa'nın tarihinde Simavna Kadısı'nın oğlu Şeyh Bedrettin ile ilgili bir bölüm de yer alır. Şeyh Bedrettin'in müritlerinden (öğrencilerinden) Börklüce Mustafa ile Torlak Kemal, Manisa'da idam edilmişlerdir.

Şeyh Bedrettin, 14. yüzyılın ikinci yarısında Edirne yakınlarında Karaağaç ile Dimetoka arasında, bugün Yunanistan toprağı

olan Simavna'da doğdu. (Kütahya yakınlarındaki Simav'ı bu kasabayla karıştırmamak gerekir.) Bedrettin, çok iyi bir eğitim gördü. Önce Bursa'da, sonra Konya'da, sonra Kahire'de eğitimini genişletti. Sonra Tebriz'de Timur'la tartıştı. Sonra yine Karaman, Aydın, Tire, sonra Edirne... Sonra da İznik'e sürüldü, kaçtı. Derken yeniden Rumeli, Silistire, Dobruca ve Deliorman...

Hep Alevilerin buldukları yerlerde yaşadı ve öğrenci yetiştirdi. Bir ara kazaskerlik, yani üst düzeyde askeri danışmanlık ve yargıçlık yaptı. Börklüce Mustafa ile Torlak Kemal de onun müritleri arasındaydı.

Şeyh Bedrettin, Tanrı'yı bir yaratan değil, bir yaratık olarak düşünmüştü. Cennet ve cehennemün dünyada olduğuna, insanın öldükten sonra bedeninin çürüyeceğine ve asla yeniden yaşamayacağına inandı. Birçok eser yarattı. Sosyal konuları da ele aldı. Bir yerde de şöyle diyordu:

*Ay ve güneş herkesin lambasıdır.
Hava, herkesin havasıdır.
Su, herkesin suyudur.
Ekmek, neden herkesin değil?*

Börklüce Mustafa, hocasından esinlenerek o yıllarda hayalci sosyalist bir yaklaşımla, dünyada daha komünizmden söz edilmezken şöyle demişti:

“Kadınların dışında erzak, inek, öküz, koyun, keçi ve toprak gibi şeyler halkın ortak malıdır.”

İşte bu sözler kıyameti kopardı. On binlerce insan öldürüldü bu yüzden...

Dönemin padişahı Çelebi Mehmet'in oğlu Amasya Sancakbeyi Şehzade Murat, 1418 yılında Börklüce'nin üzerine yürüdü. Börklüce de sekiz bine yakın yandaşıyla şehzadeye karşı çıktı. Korkunç ve kanlı bir savaşın sonunda Börklüce yenik düştü, yakalandı ve Manisa'da idam edildi. Tarihçiler Börklüce'nin idamını şöyle anlatırlar:

“Mustafa bir deve üzerinde çarımha gerildi. Kolları yekdiğinden ayrı olarak bir tahta üzerine çivilendikten sonra, büyük bir alay ile şehirde gezdirildi. Kendisine sadık kalanlar da o, can çekişirken, gözlerinin önünde katledildiler. Sonra da vücudunu paraladılar ve on vilayette gezdirdiler.”

Torlak Kemal de yandaşlarıyla Manisa’ya gelmişti. Bayezid Paşa onu da yakalattı ve idam etti.

Şeyh Bedrettin, o sıralarda Rumeli’yi geçmiş ve beş bine yakın yandaşıyla Deliorman’a doğru ilerliyordu. Halk her taraftan onun yanına toplanmıştı. Bilumum halkın, kendisiyle birleşmesine ramak kalmıştı. Padişah Çelebi Mehmet, Vezir İbrahim Paşa’yı alelacele onun üzerine gönderdi. Şeyh Bedrettin’in peşinden gidenler perişan oldu. Kendisi de dayanamadı ve yakalandı. Serez Çarşısı’nda bir bakırcı dükkânının önünde ağaca asılarak idam edildi. Şeyh Bedrettin’in asılmasına ağlamayan kalmadı. Halk günlerce onun yasını tuttu. Her şeye karşın o, Allah’ın sevgili kuluydu. Hep ezilen halktan yana olmuştu. Toplumsal nedenlere dayanan Karaburun, Manisa ve Deliorman ayaklanmaları böylece bastırılmış oldu.

Tabii ki genç ve güzel cariye Safiye’nin bunlardan hiç haberi olamazdı. Kim anlatabilirdi ki bunları Safiye’ye...

Şehzade Murat’ın Gençliği

Nurbanu Sultan’ın sevgili oğlu Manisa Sancakbeyi Murat’ın yaşamöyküsü ise şöyle:

Şehzade, Bozdağı Yaylası’nda dünyaya geldikten sonra doğumu Manisa’da davullar çalınarak halka duyuruldu. Sayısız koç kurban edildi, etleri yoksullara dağıtıldı. Cezaevinde bulunan mahkûmlar özgürlüğe kavuştular. Kendilerine ayrıca harçlık da verildi.

Babası o yıl 22 yaşındaydı. Daha tahta çıkmamıştı. Orta boylu ve sarışındı. Bu yüzden kendisine Sarı Selim deniyordu. Şehzade

Osmanlı tarihine bugünün gözüyle nasıl bakmalı? Hıfzı Topuz, *Şanlı Kanlı Yıllar*'da, III. Murat ve III. Mehmet dönemlerindeki önemli olayları işleyerek bu olayların altında yatan gerçekleri bulmaya çalışıyor.

Vahşi uygulamaları, haksızlıkları, yağmacılığı, cinsel sömürüleri günümüzde haklı görmek mümkün mü? Geçmişimizde yalnızca gurur duyacağımız olaylar mı var? Yoksa bazı gerçekler bizi utandırıyor mu?

Hıfzı Topuz, okuru, tarihin bir dönemindeki olayları irdelemeyi sürdürürken günümüze de ışık tutuyor.

AYDIN ERGİL

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1772-5

9 789751 417725